

Thora en bio-industrie

1960. Bij de koosjere Chinees

De Thora rept over het voorkomen van dierenleed en **koosjer** eten. Dat kán met elkaar op gespannen voet staan.

Koosjere hamvraag

► NEDERLAND 2, 14.00-14.20 UUR

LEVITICUS windt er geen doekjes om: 'Nooit mag een Israëliet, waar hij ook woont, vlees eten waar het bloed nog in zit; dit betreft alle dieren, vogels zowel als landdieren. Iedereen die het eet, moet uit de gemeenschap worden gestoten.' Een ei is geen vlees, maar soms zit er wel iets in wat op bloed lijkt. Wat moet de Jood die de wetten voor *kasjroet* volgt dan doen? Welke eieren zijn koosjer, oftewel geschikt volgens de voorschriften zoals ze de Joden in de woestijn werden opgelegd? Jigal Krant leidt ons onder de noemer *Koosjere hamvraag* in zes afleveringen rond door de Joodse keuken. Hij wil bijvoorbeeld weten hoe het zit met druiven; vruchten zijn altijd koosjer, sap dan weer niet per se, en koosjere wijn verandert in niet-koosjere als een niet-Jood het inschenkt. *Gefilte fisj*, het meest typisch Joodse gerecht, wat gaat daar eigenlijk precies in? En wat kan hij doen als hij zo graag een keer ham wil proeven? Op culinair gebied zo'n beetje het ergste waaraan je je als Jood kunt bezondigen.

Koosjere hamvraag past in de traditie van programma's die over eten en drinken gaan zonder dat erin gekookt wordt, zegt Krant. 'Maar ik ga niet achter een bureau zitten bellen, het is een zoek-

tocht op locaties aan de hand van vragen met een joodskoosjere inslag.'

Een groot deel van de Thora gaat over het voorkomen van dierenleed, zo weet rabbijn Evers, bij wie Krant in de eerste uitzending op bezoek gaat. 'Mag ik even in uw ijskast kijken?' vraagt Krant, om vervolgens legbatterij-eieren te vinden. Die bevatten heel soms een stipje bloed, of iets wat daarop lijkt. En zo komt hij bij de hamvraag: wat is belangrijker voor de koosjere Jood: de kip of het ei? En moeten sommige wetten misschien worden aangepast aan de huidige tijd? Want in de woestijn was geen bio-industrie.

ANGELA VAN DER ELST

